

POSUDEK OPONENTA HABILITAČNÍ PRÁCE

Masarykova univerzita

Uchazeč

Lukáš Potěšil, JUDr., Ph.D.

Habilitační práce

Kasační stížnost

Oponent

Pavel Mates, doc. JUDr. CSc.

**Pracoviště oponenta,
institute**

Vysoká škola finanční a správní Praha, FSE UJEP Ústí
nad Labem

[Text posudku]¹

Úvodem je třeba předeslat, že posuzovaná práce není „deux ex machina“, ale výslednicí, resp. navazující na řadu předchozích prací habilitanta monografických (např. Nicotnost a správní rozhodnutí ve středoevropském kontextu z roku 2015) a komentářových (např. Správní řád, z roku 2020), nemluvě o mnoha článcích v odborných časopisech, statích v konferenčních sbornících a pracích kolektivních.

S habilitační prací jsem se mohl seznámit v podobě monografie, která vyšla v minulém roce v nakladatelství C. H. Beck a již jsem recenzoval v Bulletinu advokacie č. 3/2023, kde jsem se k jejímu obsahu vyjádřil a v tomto posudku pak budu některé závěry opakovat.

Předně je třeba zdůraznit, že institut kasační stížnosti je obsažen v „pouhých“ devíti paragrafech soudního řádu správního, nepočítaje samozřejmě obecné instituty zákona a úpravu ve zvláštních zákonech, které habilitant vzpomíná, z čehož dokázal „vytěžit“ více než tři set stránkový text, v němž je čtenář provázen kasačním řízením od jeho zahájení po vydání rozhodnutí. Jak tedy patrně, je analýza kasační stížnosti zařazována do širšího kontextu celého soudního řádu správního.

Jakkoli není posláním oponentského posudku rekapitulovat obsah posuzované práce, s níž se mohou zájemci seznámit z veřejných zdrojů, je třeba předeslat, že autor předloženou práci vhodně strukturuje, počínaje stručnou, nicméně výstižnou genezí správního soudnictví, po recentní stav úpravy s důrazem na kasační stížnost. Zde snad je třeba připomenout, že mohl více pozornosti věnovat důvodům novelizací, jak to učinil např. na str. 103, kde se zabývá nepřípustností kasační stížnosti.

Na rozdíl od jiných procesních předpisů (např. správního řádu nebo trestního řádu) neobsahuje soudní řád správní vymezení základních zásad či principů, které autor formuluje na str. 41 a následujících a to s ohledem na kasační stížnost. Z nich mimo jiné dovozuje, že se jedná o mimořádný opravný prostředek (třebaže tak soudní řád správní výslovně nestanoví), který tak není v rozporu s jednoinstanční konstrukcí správního soudnictví. K těmto principům, se pak v dalších kapitolách, věnovaných jednotlivým institutům, z nichž se kasační stížnost skládá, vícekrát vrací.

¹ V textu posudku se lze zaměřit například na tyto oblasti: aktuálnost tématu, přístup k řešení, použité metodologie, kvalita a správnost dosažených výsledků, původnost dosažených výsledků, uplatnitelnost výsledků pro rozvoj oboru a další bádání, uplatnitelnost výsledků v praxi, formální úprava a jazyková úroveň práce, připomínky k habilitační práci uchazeče.

Drobnější výtku je třeba učinit k tvrzení na str. 84, že kasační stížnost je přípustná vůči každému pravomocnému rozhodnutí krajského soudu, která je pak korigována na str. 87 souslovím „není-li stanoveno jinak“.

Za přínosnou je třeba označit pasáž o nepřijatelnosti kasační stížnosti, která představuje jakýsi filtr, jehož účelem je odbřemenit Nejvyšší právní soud, byť asi nikoli zcela efektivně, která je, jak patrně koncipována na neurčitých pojmech o jejich výklad autor usiluje. Pozornost je zde věnována otázce tzv. subjektivní přípustnosti kasační stížnosti, dosud stojící spíše mimo pozornost literatury (vyjímaje komentářové).

Poněkud v pozadí zájmu odborné veřejnosti zůstává otázka elektronizace/digitalizace postupů při podání při podávání kasační stížnosti. Zde je třeba zmínit autorovi úvahy nad tím, zda by nebylo vhodné užití elektronických formulářů, které by předcházely zbytečným průtahům v řízení.

Za zajímavé je třeba označit pasáže týkající se obecně vymezených důvodů kasační stížnosti na str. 201 a následujících, kde je plédováno pro jejich redukci, resp. zpřesnění. V realitě se setkáváme s jejich příznivci a odpůrci.

Na str. 208 a následujících se autor věnuje odkladnému účinku žalob. Postrádám ovšem zmínku o účinku podání kasační stížnosti v úpravě podle zákona o odpovědnosti za přestupky (§ 85 odst. 1), kdy dochází k přerušení řízení a limine.

Přínosným je námět na str. 227 a následujících o možnostech uplatnění prvků autoremedury do řízení o kasační stížnosti, která je v současnosti vyloučena. Ztotožňuji se zde se závěrem, že by se tím nepochybně ulevilo permanentně přetíženému Nejvyššímu správnímu soudu, aniž by došlo k omezení subjektivních práv účastníků řízení. Otázku samozřejmě zůstává, nakolik bude těmto námětům věnována pozornost, resp. kolik „kladných hlasů“ zejména z řad odborné veřejnosti si implementace této možnost do právní úpravy získá.

Závěr práce je věnován shrnutí úpravy kasační stížnosti, jejímu kritickému hodnocení a především pak návrhům de lege ferenda, jejichž dominujícím rysem jsou úvahy, jak posílit charakter tohoto opravného prostředku, jakožto mimořádného, což je však, jak je správně upozorňováno často v rozporu s judikaturou Nejvyššího správního soudu, který ji vykládá spíše extenzivně, čím se její vlastní smysl vytrácí.

Kvalitní publikaci týkající se problematiky procesní může napsat jen někdo, kdo se s ní seznámil v praxi a současně platí, že nemá-li jít o pouhý popis úpravy, je k tomu nezbytné, aby se opíral o hlubší teoretický základ. Obě tyto podmínky posuzovaná práce splňuje. Myslím, že není třeba zvláště zmiňovat, že autor v rozsáhlé míře rešeršoval a využil literaturu a prameny, tj. judikaturu. Co naopak je vhodné zmínit, je to, že jde o první komplexní pojednání o kasační stížnosti. Práce je psána kultivovaným jazykem a srozumitelně, aniž by se tím oslabovala přesnost formulací.

Obiter dictum k tomu dodávám, že je využitelná jak pro aplikační praxi, tak legislativní orgány.

Snad jedinou vadou je, že chybí rozsáhlejší komparace s odpovídající úpravou v jiných zemích, na kterou poukazuje jen sporadicky.

Dotazy oponenta k obhajobě habilitační práce (počet dotazů dle zvážení oponenta)

Uveďte, jaké jsou shodné/rozdílné rysy mimořádných opravných prostředků v soudním řádu správním a občanském soudním řádu

Závěr

Habilitační práce [jméno a příjmení uchazeče] [„název habilitační práce“] **splňuje – nesplňuje** požadavky standardně kladené na habilitační práce v oboru [název oboru].

[místo vypracování posudku]

Dne 8. dubna 2023

podpis